1847. N°. 103.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 27 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 Augustus.

Gisteren namiddag overleed hier op 62-jarigen leeftijd de Heer J. van Heukelom. Vele jaren was hij in verschillende openbare betrekkingen ten nutte onzer stad werkzaam, en behartigde hare belangen met ijver en getrouwheid. Met leedwezen zal men zoo in den Stedelijken Raad, als in de Kamer van Koophandel en Fabrieken en in het Collegie van Curatoren van het Gymnasium, de plaats zien ledig staan van den man die de achting der ingezetenen met zich ten grave neemt.

— Z. M. heeft aan Dr. L. H. Verwey, als 2den Luitenant bij de dienstdoende Schutterij alhier, wegens verandering van woonplaats, op verzoek eervol ontslag gegeven.

— Er is gelegenheid voor het verzenden van brieven naar de Kaap de Goede Hoop, over het Postkantoor van den Helder, per schip Clara Anna Maria, Kapitein Bakema.

'sGRAVENHAGE, 25 Augustus.

Bij een dezer dagen door Z. M. genomen besluit is bepaald de afschaffing der slopkonsen bij het leger.

— Naar men verneemt zal Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden zich in het laatst dezer week of in de volgende naar Berlijn begeven, om wederom naar Petersburg te gaan.

DELFT, 23 Augustus.

Zaturdag ll. kwam de knecht van H. van Baalen, bouwman, wonende alhier, in eene bij deze stad gelegene weide, om van daar een paard te halen, dat met nog twee paarden en een stier aldaar graasde; naauwelijks is hij het hek binnen, of het paard, dat zich op dat oogenblik in de nabijheid van den stier bevond (die met een ketting aan de hoornen en verder met een lijn vast stond), werd door dezen woedend aangegrepen, met de hoornen in zijnen buik gestooten en in de hoogte getild, zoodat toen het weder neerkwam de buik opengereten was, en de ingewanden er uit kwamen, hetgeen kort daarna den dood van het paard ten gevolge had. De stier was eerst Donderdag jl., voor vertrouwd en mak, door genoemden van Baalen gekocht.

TIEL, 21 Augustus.

Het Bestuur en toegevoegde Commissie tot daarstelling van een stoomgemaal in den molen-polder van Wamel, Dreumel en Alphen, kan thans met de aangenaamste zelfvoldoening wereldkundig maken, dat het stoomwerktuig met de dubbel werkende persbuis, door den Heer Ingenieur H. F. Fijnje uitgevonden, in het voorjaar van 1847 geheel voltooid, met het beste gevolg is in werking gebragt en den polder, groot 3300 bunders, in het laatst van Maart heeft droog gemaakt en voortdurend droog gehouden, niettegenstaande het gedurende de maanden April en een groot gedeelte van Mei te kampen had, met den in dit saizoen bijna voorbeeldeloozen aanhoudenden hoogen waterstand op de Maas van circa 5 el, en het polderwater 6 weken lang 2 à 2,50 el heeft moeten opbrengen; waardoor dan ook ¾ van gemeld bundertal, dat anders, als naar gewoonte, door het kwel- of regenwater bedorven, onvruchtbaar zoude zijn gebleven, den eigenaren eenen rijken oogst belooft en reeds gedeeltelijk heeft opgebragt: 900 bunders zijn met haver en boonen bezaaid, die doorgaande goed staan en, waarvan de oogst reeds begonnen is; een gelijk getal heeft goed en veel hooi afgeleverd en tiert thans met weelderig nagras, waarvan een gedeelte voor de tweede reis gehooid wordt, terwijl het overige goede weide voor het vee heeft opgeleverd, en de hoogere bouwlanden, die gewoonlijk van water vrij zijn, zich in eenen bijna voorbeeldeloos rijken oogst mogen verheugen, waartoe ook de verlaagde waterspiegel door de droogmaling zeer veel heeft bijgedragen.

ZEIST, 23 Augustus.

Den 20sten en 21sten dezer heeft alhier de jaarlijksche Algemeene Vergadering der Vereeniging voor de Nederl. Flora plaats gehad, welke zich kenmerkte door belangstelling der leden en belangrijkheid der mededeelingen, zoodat de wetenschappelijke kruidkunde daarvan de beste gevolgen mag verwachten. De volgende vergadering zal gehouden worden te Velzen, in Noord-Holland.

NIJMEGEN, 21 Augustus.

Z. M. is heden avond te 11 ure te Lent, aan de overzijde der rivier, aangekomen en opgewacht door de burgerlijke en militaire Autoriteiten en een groot aantal nieuwsgierigen. Z. M. vertoefde slechts eenige oogenblikken en vervolgde toen met het stoomjagt de reis naar Duitschland.

ZWOLLE, 25 Augustus.

Maandag ll. zijn er 12 jongelieden geëxamineerd en 8 toegelaten; gisteren 12 geëxamineerd en 10 toegelaten.

ALMELO, 23 Augustus.

Zaturdag nacht is door den muur ingebroken in het Kantoor van den Rijks Ontvanger, Loeff Schuphoven, waar echter zich geene gelden bevonden, daar de Ontvanger, bij gebrek van een geschikt locaal aan zijn huis, zijn kantoor aan de overzijde daarvan houdende, de voorzorg neemt om telken avond de kas naar zijne woning mede te nemen. De inbrekers hebben zich dus alleen kunnen bepalen bij het doorschommelen van brieven en papieren.

LEEUWARDEN, 22 Augustus.

De Regenten van het Ned. Israëlitisch Seminarium te Amsterdam, hebben bij Ged. Staten dezer provincie pogingen aangewend, om in het bezit gesteld te worden van de Hebreeuwsche letterkundige-, godgeleerde- en Talmudische werken, welke nog zijn op de bibliotheek van het voormalig Athenaeum te Franeker.

MIDDELBURG, 23 Augustus.

Het Provinciaal Hof in Zeeland heeft, bij arrest van 21 dezer bevestigd, het vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Zierikzee van 19 Maart jl., waarbij de Markies de Thouars is veroordeeld tot correctionnele gevangenisstraf van 2 jaren, geldboete van ƒ 100 en in de kosten, met ontzetting der burgerregten voor den tijd van vijf jaren, ter zake van laster jegens den Kantonregter J. Bruins, te Ommen, door middel van een gedrukt en verspreid geschrift.

'sHERTOGENBOSCH, 22 Augustus.

Het getal kweekelingen in het Instituut voor Doofstommen te Herlaar, onder St. Michiels-Gestel, beliep in 1846, 72; 5 kweekelingen hadden het gesticht verlaten; het getal der contribuerende leden was 848. Het gesticht geniet eene toelage uit de Provinciale kas en staat onder het toezigt van de Bisschoppen den Dubbelden en van Hooydonk.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

WEST-INDIE.

In Mei ll. heeft de Fransche reiziger, de Graaf Castelnau, die vóór 5 jaren in gezelschap van 5 geleerden van Brazilië, langs de boorden der Amazone, over de Andes en Cordillera's naar Chili en Peru was gereisd, op last van de Fransche Regering, den toestand der kolonisatie aan de Saramacca onderzocht. Met de meeste naauwkeurigheid liet zich de Graaf omtrent alle bijzonderheden door den bestuurder der kolonie, Dr. van den Brandhoff, onderrigten, en betuigde zijne verwondering over de echt Hollandsche volharding en vlijt, waarmede in zoo kort een tijd, zoo veel goeds was tot stand gebragt.

— Men had aan de Saramacca en in Suriname met belangstelling het plan vernomen tot oprigting in het Moederland van eene maatschappij tot landverhuizing; algemeen oordeelde men, dat als eenmaal gegoede landbouwers zich in Nederlandsch Guyana kwamen vestigen, zij spoedig eene genoegzame welvaart zouden bereiken, en voor hunne rekening arme dagglooners uit het moederland ontbieden.

EGYPTE.

ALEXANDRIE, 7 Augustus.

Heden morgen ten 8 ure 20 minuten, is hier eene hevige aardbeving gevoeld, welke evenwel geene ongelukken ten gevolge had. Maar te Caïro heeft deze schok 110 huizen en 2 moskeën doen invallen. Slechts weinige personen zijn daarbij omgekomen, maar des te meer gewond; de schok duurde eene minuut.

GRIEKENLAND.

ATHENE, 9 Augustus.

Heden zijn onze wetgevende Kamers geopend geworden met de navolgende aanspraak van Koning Otto.

» Mijne Heeren Afgevaardigden en Senatoren!

Dat bij het begin eener nieuwe zitting, die geroepen is om het moeijelijke werk der gronding van een vrij gouvernement voort te zetten, onze eerste woorden gerigt worden aan den Almagtige om zijne hemelsche bescherming in te roepen.

In deze plaats heeft de strijd der gevoelens, waaruit wij allen nuttige onderrigtingen getrokken hebben, bijna eene gevaarlijke oneenigheid tusschen de staatsmagten doen ontstaan; ik heb het gevoelen van het volk moeten vragen. Gij, mijne Heeren, zijne afgevaardigden, zult zeggen of het land mijn Gouvernement gelijk gaf.

Het onderzoek der feiten zal aantoonen, dat mijn Gouvernement, zonder van de moeijelijkheden van zijnen toestand gebruik te maken en terwijl het de belangen der schatkist en van het algemeen welzijn in zijn bescherming nam, de regten van de natie met de meeste zorgvuldigheid geëerbiedigd heeft. De maatregelen ter bereiking van het doel genomen, zullen aan uwe bekrachtiging onderworpen worden.

Ik zoude mij gelukkig achten, mijne Heeren, u te kunnen mededeelen dat een betreurenswaardig verschil tusschen mijn Gouvernement en dat eener naburige natie ontstaan, zijn eindbeslag heeft gekregen, waarnaar ik wensch en zoo veel mogelijk tracht; maar ik heb reden om te hopen, dat dit beslag niet lang meer zal uitblijven en dat het strooken zal met de waardigheid der twee staten, wier belangen zich dagelijks meer en meer vereenigen.

De verbetering van ons finantiëel stelsel, het voorwerp der onafgebroken pogingen van mijn Gouvernement, vereischt al uwe zorg; onze verbindtenissen met de Mogendheden dringen ons eene ernstige oplettendheid te vestigen op de wetsontwerpen, die, terwijl zij de belangen der schatkist, van den landbouw en scheepvaart begunstigen, ons tegelijk in staat zullen stellen de leening te bevorderen en te vernietigen, zoo als de eer en het crediet van het land zulks vereischen. Getrouw aan dat beginsel heeft mijn Gouvernement aan de herhaalde eischen voldaan van eene der drie mogendheden, betreffende de betaling van de halfjarige interessen en amortisatie, in de maand Maart vervallen.

Verschillende wets-ontwerpen zullen aan uwe goekeuring onderworpen worden.

Ik vroeg in het voorgaande jaar aan de Kamer, dat, in overeenstemming met de grondwet, de begrooting behandeld zoude worden voor den aanvang van het jaar, waarop zij betrekking heeft; op nieuw beveel ik aan uwen ijver aan, dit te doen in den aanvang uwer werkzaamheden, hetgeen onze instellingen zal bevestigen.

Ik herhaal het, mijne Heeren! de taak, die gij met mij komt voortzetten is groot en moeijelijk; zij is echter niet boven onzen moed en liefde voor het Vaderland verheven. Wij gevoelen te levendig, te diep, wat wij aan de welvaart, aan de eer van het Vaderland verschuldigd zijn, dan dat God in Zijne eindelooze goedertierenheid ons niet te hulp zoude komen.

Ik verklaar de Zitting geopend.”.

SPANJE.

MADRID, 17 Augustus.

Nog steeds spreekt men van de aftreding van den Heer Pacheco, en van de zamenstelling van een nieuw kabinet door den Heer Salamanca.

Ook zeggen de geruchten, dat de Heeren Pastor Diaz, Vahamonde en eenige andere Ministers, hunne portefeuilles te gelijkertijd met den Heer Pacheco zullen nederleggen.

Deze zou zijne uiterste pogingen bij de Koningin hebben aangewend, om eene toenadering tusschen haar en den Koning te bewerken. De Koningin zou hierin echter slechts hebben toegestemd, op voorwaarden, die de Minister van Binnenlandsche zaken den Koning moet gaan mededeelen; men verwacht dat deze dezelve niet zal aannemen. De Koning heeft den Minister eene audientie toegestaan tegen Donderdag den 19den dezer.

Na den afloop der conferentie met de Koningin, wilde de Heer Pacheco onmiddelijk zijn ontslag indienen, daar hij het vruchtelooze zijner pogingen bevroedde; hij heeft echter toegegeven aan het verzoek zijner ambtgenooten, om bevorens den uitslag der bijeenkomst van den Minister van Binnenlandsche zaken met den Koning af te wachten.

De ministeriëele krisis is derhalve thans dreigender dan ooit, en de staat lijdt veel onder dezen stand van zaken. De handelstransactiën worden dagelijks moeijelijker en het geld schaarscher.

De bank is opgevuld met papieren, die een groot gedeelte van haar kapitaal verzwolgen hebben. Zij schijnt onder anderen den Heer Salamanca 135 millioen realen te hebben voorgeschoten op spoorweg-aandeelen en andere papieren.

— Men meldt dat de bijeenkomsten tusschen Koningin Christina, den Hertog van Montpensier en den Generaal Narvaez te Parijs steeds veelvuldiger worden, en men is in de hooge kringen van gevoelen, dat belangrijke veranderingen aan het Hof daarvan spoedig het gevolg zullen wezen.

— Generaal de la Concha, die zich te Valladolid bevindt, is in allerijl naar deze hoofdstad ontboden. Men meent dat dit in verband staat met des Generaals vermoedelijke deelneming aan een nieuw ministerie.

— Generaal Santa-Cruz is uit zijne ballingschap in deze hoofdstad teruggekeerd.

— In de laatste dagen zijn verscheidene oppositie-leden van naam, zoo als de Heeren Olozaga, Lujan, Gonzalez, Colonel Gondara, enz. naar buitenslands vertrokken.

— Uit een verslag van Don Manuel Pavia, Kapitein-Generaal van Katalonië, aan den Minister van Oorlog, ziet men dat de Centralisten gemeene zaak gemaakt hebben met de aanhangers van den nieuwen Pretendent, en zich tot moord en roof verbonden hebben, met de uit Frankrijk komende Carlisten.

PORTUGAL.

LISSABON, 13 Augustus.

De gezamentlijke nota, welke door de Vertegenwoordigers der drie verbondene Mogendheden aan den Heer Bayard is ter hand gesteld, luidt als volgt:

Lissabon, 5 *Augustus*.

MIJNHEER DE MINISTER!

Het protocol der conferentie, die den 21sten Mei jl. te Londen gehouden is, bevat de beloften van hare Allergetrouwste Majesteit jegens de verbondene Mogendheden, alsmede de voorwaarden, op welke Portugal tot den vrede teruggebragt zou worden. Eenige der bedoelde bepalingen, wier vervulling geen uitstel kan leiden, zijn desniettemin onuitgevoerd gebleven. Dien ten gevolge is het volstrekt noodzakelijk, de meening van eene der bedoelde bepalingen juist te omschrijven. Het verkiezen van raadslieden behoort tot de bevoegdheid der kroon, en het is geenszins de bedoeling der ondergeteekenden, dit constitutionele prerogatief van H. M. of iemand anders, eenigzins aan te randen.

Het tegenwoordige kabinet bestond, toen het protocol werd geteekend; waaruit dus duidelijk blijkt, dat de verandering, bij gemeld protocol voorzien, op hetzelfde protocol bepaald, zich niet verder moet uitstrekken dan het kabinet, dat bestemd is om het toenmalige op te volgen. Het is onnoodig van de in de acte zelve opgenomene uitzonderingen gewag te maken. Derhalve vorderen de ondergeteekenden van de regering Harer Allergetrouwste Majesteit de vervulling harer beloften, voor zooveel betreft de zamenstelling van een nieuw ministerie, en zij kunnen zeggen dat zij van hunne zijde eenen pligt vervullen, dewijl er een regt bestaat aan de zijde der Mogendheden, die zij de eer hebben te vertegenwoordigen.

(was get.) DE VARENNES. H. SEYMOUR. DE LA TORRE AYLON.

— Een bijzondere brief meldt, dat de Koningin op die nota zou geantwoord hebben: dat, voor den maatregel te nemen van haar Ministerie weg te zenden, zij een formeel beroep wilde doen op de kabinetten van Engeland en Frankrijk. Dit ontwijkend antwoord zou eene nieuwe staatkundige krisis kunnen te weeg brengen.

ITALIE.

ROME, 15 Augustus.

Er hebben groote veranderingen in het personeel der prelaten plaats gehad; onder anderen zou Mgr. Ferrieri, die thans aan het hoofd der missie in Nederland staat, als Gezant naar Brasilië vertrekken.

— De Kardinaal Ferretti moet eenige redacteurs der dagbladen bij zich ontboden en hun verzekerd hebben, dat hij zijne moeite zou doen dat er eene andere wet op de censuur kwam, daar de tegenwoordige slecht is en daardoor de oorzaak van vele geheime drukkerijen.

— De Kardinaal Lambruschini, welke zich nog te Civita-Vecchia bevond, klaagde daar, dat Pius IX werkte om het magtig gebouw te doen instorten, dat zoo veel eeuwen gekost had om op te trekken. Ook beklaagde hij zich dat de Paus hem uit Rome verwijderd had, en hij niet naar Genua mogt gaan; misschien zou hij zijne verblijfplaats te Nizza kiezen. Ook te Civita-Vecchia is hij niet gezien, daar tot de door hem aangekondigde plegtigheid van het vormsel, slechts 3 personen waren opgekomen.

— Werkelijk hebben de Oostenrijksche troepen Ferrara den 13den bezet, en de Kardinaal-Legaat Ciaccha heeft een tweede protest tegen dezen maatregel van den Oostenrijkschen bevelhebber uitgevaardigd. Hij verklaart daarin het bezetten der stad voor eene daad van willekeur, inbreuk makende op de souvereine magt van den Paus; welke te meer af te keuren is, omdat er van den kant der Regering, noch van dien der ingezetenen eenige aanleiding toe gegeven was; en dat het geschied is op het midden van den dag, met vergruizing van het Pauselijk bewind en van zijne troepen, die vreedzaam hunne posten bezet hielden, zoodat zelfs niet eens de officieren, die over de verschillende posten bevel voerden, hadden kunnen gewaarschuwd worden.

ZWITSERLAND.

De Landdag heeft zich den 19den dezer bezig gehouden met de aanvraag der Katholieke kantons, ter herstel van de kloosters te Aargau. De meeste Afgevaardigden echter hebben zich van de beraadslaging daarover onthouden, omdat de zaak door vroegere besluiten van den Landdag reeds beslist was.

PRUISSEN.

BERLIJN, 21 Augustus.

Z. M. heeft plan eene reis naar Oostenrijk te doen, welke 6 weken zal duren. Hij heeft gedurende zijne afwezigheid de leiding der staatszaken aan den Prins van Pruissen opgedragen.

DANTZIG, 15 Augustus.

Onze beurs is voor aanzienlijke sommen in de faillissementen der graanhandelaren te Londen betrokken, en door den weerstuit heeft den 14den dezer ook hier een huis van den tweeden rang zijne betalingen gestaakt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Augustus.

De Koning heeft bij gelegenheid van den verjaardag van zijne troonsbeklimming eenige hooge geestelijken tot Officieren en anderen van minderen rang benoemd tot Ridders van het Legioen van Eer.

— Zoo men verneemt zal de leening van 350 millioen fr. den 10den November worden aanbesteed. De geldschieters zouden het geheel bedrag binnen 36 maanden kunnen betalen. De Ministers waren van het denkbeeld teruggekomen, om de leening bij gedeelten aan te besteden.

— De *Gazette des Tribunaux* meldt, dat ten gevolge van eene gedane aanklagt door den Minister van Oorlog aan den Groot-Zegelbewaarder, eene criminele instructie begonnen is omtrent zeer ernstige daadzaken, welke ten laste worden gelegd aan een der ambtenaren van het Ministerie van Oorlog.

— Zaturdag, dadelijk na de geheime zitting van het Hof der Pairs, heeft de Kanselier, de Heer Pasquier, bijgestaan door de Pairs, uitmakende de Commissie van instructie en de Heer Eugène Cauchy, Gr.ffier en Chef van het Hof, zich naar de gevangenis van het Luxemburg begeven en een aanvang gemaakt met het verhoor van den Hertog Choiseul de Praslin.

In het eerste verhoor heeft de beschuldigde niet kunnen antwoorden en heeft de Kanselier zich moeten bepalen, bij het vragen naar zijne namen en voornamen. Men verzekert dat zijne krachten Zondag avond eenigzins waren teruggekomen en dat hij beloofd heeft, de hem gedane vragen te zullen beantwoorden.

— De volgende bijzonderheden worden door de Fransche dagbladen, aangaande den moord van de Hertogin de Choiseul-Praslin, medegedeeld:

De Hertogin had meer dan 100,000 fr. rente mede ten huwelijk gebragt. Later had eene erfenis haar vermogen tot omtrent 200,000 fr. vermeerderd. De Hertog bezat nagenoeg even zooveel, en zij hadden bovendien nog het geheele vermogen van den Maarschalk Sebastiani, van den Generaal Tiburce Sebastiani, hun oom, die kinderloos is, en hun aandeel in de nalatenschap van de Hertogin Donairière de Praslin te wachten.

De Generaal Sebastiani is hier nog niet aangekomen. De Regering heeft eene rijksstoomboot ter zijner beschikking gesteld, om het lijk van de Hertogin naar het familiegraf op Corsica over te brengen.

Sedert eenige jaren hadden de betreurenswaardigste tooneelen het huiselijk leven van Mevr. de Praslin verbitterd. De gemeenzaamheid van den Hertog met Mejufvr. de Luzzi (in latere berigten Laure Desportes genaamd) werd naauwelijks meer ontveinsd; en laatstgenoemde, welke zelfs grof werd jegens de Hertogin, was dikwijls de oorzaak der hevigste twisten tusschen de beide echtgenooten. Voor twee jaar had de Hertog eene reis naar Corsica gedaan, op welke zij hem met zijne twee oudste ongehuwde dochters vergezelde. Deze reis in de gegevene omstandigheden, had allerwege de grootste ergernis te weeg gebragt, en men kan daaruit besluiten tot de houding en den toon, welke zij zich na de terugkomst van deze reis durfde aanmagtigen. Slechts sedert weinige weken was zij nu uit het huis verwijderd en had in eene kostschool voor jonge jufvrouwen eene plaats gekregen.

Men verzekert dat de eigenares van deze kostschool, onvergenoegd over de drukke bezoeken van den Heer de Praslin en over de loopene geruchten nopens de redenen, waarom de gouvernante zijn hôtel had moeten verlaten, haar had aangezegd, dat zij niet langer bij haar konde blijven, indien zij niet een bewijs van goed gedrag en van verdere goede verstandhouding met Mevr. de Praslin konde vertoonen. Des avonds voor de misdaad, had de Hertog haar nog bezocht. Wie weet of zij hem niet kan hebben aangespoord om zoodanig geschrift van de Hertogin af te eischen? Hoe het ook zij, toen zij des woensdags 's morgens van eene harer vriendinnen den moord vernam, moet zij uitgeroepen hebben: »Groote God! zou hij het zijn?

Onder vele andere geruchten verhaalde men dezen morgen, dat geldelijke aangelegenheden mede veel tot de ontzettende misdaad hebben bijgedragen. Het Hotel Sebastiani moest, zegt men, verkocht worden, en de Maarschalk had zich voorgenomen eene scheiding van goederen te doen uitspreken, in het belang zijner kleinkinderen, om de gevolgen van de kostbare uitspattingen huns vaders te voorkomen; en nu had de Hertog, voegt men er bij, zijne vrouw willen dwingen om hem de beschikking over al hare aangelegenheden in handen te geven.

Volgens geruchten zou de Koning, toen hij de bijeenroeping van het Hof der Pairs onderteekende, uitgeroepen hebben; »Sedert 1830 heb ik velerlei beproevingen doorgestaan, doch deze verrigting is wel de smartelijkste van mijne geheele regering."

— Even als de *Reforme*, zijn thans ook de *Gazette de France*, *le Charivari*, *l'Union Monarchique* en de *Democratie Pacifique*, in beslag genomen. Al deze vervolgingen schijnen in verband te staan met artikels aangaande den Hertog de Praslin.

— De Spaansche Maarschalk Narvaez is ten gevolge van een met den telegraaf uit Madrid ontvangen bevel, den 23sten derwaarts vertrokken; hetgeen het vermoeden verwekte, dat het Ministerie aldaar was afgetreden en hij met de zamenstelling van een nieuw belast was.

— Heden morgen ten 8½ ure, heeft in de rue du Temple eene hevige ontploffing plaats gehad. Een arbeider, door de straat gaande, heeft met de voet op een zoogenaamd helsch werktuig getrapt. De ongelukkige werkman is ernstig aan de beide beenen gewond geworden, terwijl nog twee voorbijgangers ligte kwetsuren ontvangen hebben. De ontploffing heeft de ruiten gebroken in den winkel van een wijnkooper, voor wiens deur het werktuig geplaatst was geworden.

— Het dorp Vecange, tusschen Longwij en Metz is in den avond van den 19den dezer door storm en hagel geheel verwoest. Den volgenden dag was de grond nog met hagelsteenen bedekt.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen mits deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat van den Heer Controleur der Directe Belastingen is ontvangen het Vierde Voljaars Aanvulling-Kohier voor de Belasting op de Patenten, dienst 1847 en 1848, hetwelk op den 20sten dezer maand is executoir verklaard, en op heden aan den Heer Ontvanger verzonden.

DU RIEU,

Leyden, 26 *Augustus* 1847. Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd het door den Kerkeraad der Herv. gemeente te Zuidwolde uitgebragt beroep op Ds. J. R. van Eerde, te Obergum.

LANDVERHUIZING.

Velen achten de landverhuizing schadelijk voor 't Vaderland. Dit heeft ten gevolge, dat wie de landverhuizers waarschuwt, minder ingang vindt, als verdacht van niet het belang der vertrekkenden maar dat der achterblijvenden te beoogen. 't Is geen wonder, werd ons meer dan eens geantwoord, dat gij ons ongaarne ziet vertrekken; want wie zal nu voor u arbeiden en belastingen voor u opbrengen? 't Is daarom van belang te onderzoeken, in hoeverre die meening gegrond is.

Wat voor Noord-Amerika eene aanwinst is, is daarom nog geenszins een verlies voor ons land. De staat van zaken toch ginds en hier, is geheel verschillende. Daar is gebrek aan arbeidende handen; hier zijn te veel menschen. Waarmede wij niet willen beweren, dat onze bodem voor al die menschen geen voedsel zou kunnen voortbrengen, ook niet dat ons land aan al die menschen geen bestaanmiddelen zou kunnen opleveren (het tegendeel achten wij waar), maar alleen dat ons land thans voor al die menschen geen bestaanmiddelen oplevert; de mogelijke bestaanmiddelen, daarvan leeft men niet! Eene bloedaftapping is voor den een schadelijk; een ander heeft er behoefte aan, ook zonder ziek te zijn. Door de landverhuizing verliest de maatschappij ook nuttige leden; doch zij is geen werktuig; zij is een levend ligchaam dat er naar streeft om een verloren lid, een bekomen letsel te herstellen.

Er zijn die de landverhuizing geen verlies voor ons land zouden achten, zoo zij zich rigtte naar onze overzeesche bezittingen en de landverhuizers daar gekoloniseerd werden. Sommigen schijnen daarbij uit te gaan van de voorstelling, als of de nieuwe kolonie voor 't moederland belastingen zou opbrengen of wel verpligt zou worden om door van 't moederland te koopen en goedkoop aan hetzelve te verkoopen. Doch zulk eene betrekking tusschen 't moederland en de kolonie zou onbillijk zijn; zóó mag men een veroverd land exploiteren, maar geenszins verhuisde landgenooten. Daarentegen is de arbeider, die hier overtollig was, ook in Amerika voor ons niet verloren; hij gaat voor de achterblijvenden ginds graan en katoen bouwen en die artikelen voor ons ligter verkrijgbaar maken. Waar ook de verhuisde arbeider voordeeligen arbeid vinde, zijn arbeid en zijn welstand komen, bij vrijen handel, ook ons te stade.

Maar treden wij in bijzonderheden; want dat bevolkings-vermindering op zich zelve schadelijk is, zal wel niemand meer beweren.

I. Hier te lande is thans meer aanbod van arbeid dan aanvrage. Vertrekt er een, die door arbeid een bestaan had, er staat een gereed om hem te vervangen, die thans vruchteloos naar werk zoekt, of door gebrek aan werk tot moedeloosheid en luiheid vervallen, zich aangrijpen en inspannen zal, zoodra hij kans ziet op een eigen bestaan. En zijn er hier geene zoodanigen, over de grenzen staan er gereed, die gaarne en met meer inspanning nog dan landgenooten willen arbeiden, die thans reeds een klein gedeelte der jaars hier arbeidende, alleen daarom telkens huiswaarts keeren, omdat zij hier den overigen tijd des jaars geen werk vinden. Waar algemeene welvaart is, waar allen voordeeligen arbeid vinden en 't werk den man zoekt, is 't vertrek van elken arbeider een verlies, hij wordt niet vervangen. Doch bij een staat van zaken als hier te lande is, wordt elke voordeel gevende arbeid, dien een landverhuizer neerlegt, gretig door een ander opgevat. De landverhuizer neemt de bron, waaruit zijn bestaan vloeide, niet mede, tenzij hij van geheimen of van een bijzonder talent bestond. Als bijv. een welvarend bakker sterft, neemt hij immers zijn bestaanmiddel niet mede in 't graf; zijne klandisie gaat op anderen over, die dusver geen of een minder voordeeligen arbeid hadden; zoo ook als een landverhuizer een voordeelig bedrijf ontruimt. Vond de landverhuizer in zijn bedrijf geen voordeel meer, dan is aan zijn arbeid niets verloren; dan was die arbeid niet bevorderlijk voor de welvaart. Arbeid is niet welvaart, maar beoogt welvaart. Waar het op aan komt, is voordeelgevende arbeid, en niet klopt arbeid; of Ierland, waar honderdduizenden aan landswerken arbeiden, moest op den regten weg tot welvaart zijn!

II. Een landverhuizer, die een voordeeligen arbeid heeft, laat dezen, laat zijne klandisie of praktijk, en daarmede zijne verdiensten, aan een ander na, die dusver zonder verdiensten zijnde, op kosten van anderen leefde en dus een voor 't algemeen schadelijk verbruiker was, of een beperkt bestaanmiddel hebbende, een beperkt verbruiker was. 't Is niet 't aantal verbruikers, waarop het aankomt (dan ware Ierland zeer voordeelig voor Engeland!), maar 't aantal betalende verbruikers. Wij hebben waarlijk hier overvloed van verbruikers, wier verbruik door anderen betaald wordt; zoolang de landverhuizing strekt om middelijk of onmiddelijk dien overvloed te verminderen of althans deszelfs vermeerdering voor te komen, is zij weldadig voor 't Vaderland.

III. Elk landverhuizer, die hier een voordeelig bedrijf heeft en daardoor een deel der algemeene lasten kan dragen, laat zijn bedrijf en zijne verdiensten achter; een ander neemt ze op en krijgt daardoor een bestaan of een verbeterd bestaan; maar deze neemt tegelijk het deel op, dat de vertrekkende in de belastingen droeg, en dat aan de nijverheid en het verbruik gehecht is of naar elks welstand geëvenredigd wordt. 't Is niet het aantal inwoners, waarop het hier aankomt (evenmin als onverhaalbare posten de rekening voordeeliger maken), maar het aantaal inderdaad betalende belastingschuldigen; de arme betaalt slechts in schijn, inderdaad is het de armenkas, de weldadigheid, die voor hem betaalt. De reële lasten, die niet op de personen maar op het vast goed kleven, grondlasten, dijk- en polderlasten enz., daarop heeft de landverhuizing natuurlijk geen den minsten invloed. Daargelaten, dat de landverhuizers die vast goed verkoopen, in de regten daarbij voor de schatkist geheven wordende, eene aanmerkelijke buitengewone belasting betalen.

IV. Dat vermogende lieden vertrekken, is zeker niet wenschelijk. Vermogen is vermogen om te verbruiken, en ook, wat meer zegt, vermogen om voort te brengen. Wegvoering van kapitaal, dat anders hier te lande verteerd zou geworden zijn, is schade, is eene vermindering van den nationalen rijkdom; maar deze vermindering zou ook door de vertering hebben plaats gehad. Wat de wegvoering van in onze nijverheid aangewend wordend kapitaal aangaat: ons land heeft overvloed van kapitaal even als van bevolking. Ontzaggelijke kapitalen, geene voordeelige en veilige plaatsing hier te lande vindende, liggen hier als dood (getuige de massa oud zilvergeld, die bij de inwisseling uit de linnenkasten der landlieden te voorschijn kwam), of zijn in buitenlandsche ondernemingen en buitenlandsche staatsschuld geplaatst. Zoodra door landverhuizers voordeelig geplaatste kapitalen uit onze nijverheid worden teruggetrokken, zal derzelver plaats door een deel der kapitalen, die nu hier dood liggen of buitenslands geplaatst of zouden geplaatst geworden zijn, ingenomen worden, tot nadeel alleen van het buitenland. Want in den regel geeft men de voorkeur aan eene voordeelige en veilige plaatsing binnenslands. Waar het op aankomt, is niet het kapitaal, maar het vruchtdragend kapitaal, het productief nationaal vermogen. Daargelaten dat vele landverhuizers de volle waarde van hun goed niet medenemen, daar zij het beneden de waarde verkoopen moeten; terwijl hij, die eene boerderij of ander bedrijf van hen overneemt voor verminderden prijs, minder kapitaal behoeft om een bedrijf te beginnen, en des te meer kapitaal overhoudt om in zijn bedrijf te steken en hetzelve dus met te meer voordeel kan drijven.

V. Ware Christenen zijn het zout der maatschappij, brengen 's Hemels zegen over hunne medeburgers. Maar zijn het allen ware Christenen, die van hier naar Amerika gaan? Verre zij het van ons iemand te oordeelen! Wij toetsen alleen deze en gene reden van landverhuizing. Die gaat, omdat hij zich niet wil schikken naar geenszins onredelijke staatswetten, handelt welligt uit opregten godsdienstijver, maar bij weet nog niet van hoedanigen geest hij is. Die gaat omdat men ginds, in Amerika namelijk, voor niemand den hoed afneemt of uit den weg gaat, en niemand als meerdere erkent, is nog niet ver gevorderd in Christenzin; zijn karakter zal hem zekerlijk naar de slavenhoudende Staten van Noord-Amerika trekken (want in 't vrije Amerika leeft een zesde deel der bevolking in onmenschelijke slavernij; de slavernij is eene Amerikaansche instelling, eene schandvlek der geheele Unie, een verwoesting dreigend element, een onder de asch smeulende brand!). Te gaan omdat het ginds »zoo goed is" van »eten en drinken," of uit zucht om spoedig en gemakkelijk rijk te worden (dezelfde zucht die drijft tot loterij-spelen), getuigt niet van geestelijke gezindheid. Die niet dulden kunnen, dat medechristenen, in één geloof, over sommige leerstukken anders denken, en door derzelver vrijheid geërgerd worden, zijn nog niet doordrongen van den vrijen geest der Nieuwe Bedeeling, zijn geene volwassene Christenen; als zij eens ginds geheel toegeven kunnen aan de zucht om verschil van meeningen uit te sluiten en de vrijheid van denken te binden, dan zal eerst regt blijken, waartoe die zucht leidt: of tot tot telkens herhaalde scheuring en afscheiding, of tot onderdrukking en verstikking van het leven in de gemeente, beide even strijdig tegen de bedoelingen van den Heer der gemeente. (*Drentsche Cour.*)

202ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

29ste Lijst. Nos. 20830 en 3073 ieder een prijs van *f* 1000.

30ste » No. 567 een prijs van *f* 1,250. No. 4552 en 30 ieder een prijs van *f* 1000.

31ste » Nos. 4551 en 14271 ieder een prijs van *f* 1000.

32ste » No. 3339 een prijs van *f* 2,500 en premie van *f* 40,000.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: H. W. TYDEMAN Jr.
EN
A. J. BOORN.

LEYDEN,
25 Augustus 1847.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JAN VAN HEUKELOM SENIOR, in den ouderdom van bijna 63 jaren.

LEYDEN, A. H. LUZAC,
25 Augustus 1847. Wed. J. VAN HEUKELOM Senior.

Heden trof ons eene gevoelige bijna onwederstaanbare smart; onze hartelijk geliefde Ouders HENDRIK VAN LEEUWEN, oud 59, en MARIA ELIZABETH DE KOK, oud 57 jaren, verwisselden bijna gelijktijdig het tijdelijke met het eeuwige. Eene kortstondige doch hevige zenuw-zinking-ziekte maakte een einde aan hun ons zoo dierbaar en nog zoo zeer gewenscht leven. De Almagtige sterke ons in deze zware beproeving. De tijd en eene grondige hoop van eene eeuwige zalige vereeniging hunner onsterfelijke zielen, zullen in staat kunnen zijn onze smarten eenigzins te leenigen.

J. H. VAN LEEUWEN,
LEYDEN, G. VAN LEEUWEN,
24 Augustus 1847. J. VAN LEEUWEN.

Eenige Kennisgeving.

Voor de menigvuldige bewijzen van hartelijke deelneming, bij het overlijden van den Heer CORNELIS TIELE, betuigen langs dezen weg zijne Betrekkingen den welmenendsten dank.

LEYDEN, 26 Augustus 1847.

Al degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van den Heer CORNELIS TIELE, gewoond hebbende binnen *Leyden*, en aldaar op den 3den Augustus 1847 overleden, gelieven daarvan **opgave** of **betaling** te doen ten Kantore van D. DU MORTIER & ZOON, *Boekhandelaars* te *Leyden*, vóór of op den 15den September 1847.

Alle die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen J. DE BONT, gewoond hebbende te *Leyden*, en aldaar den 15den dezer overleden, worden verzocht hiervan **opgaaf** of **betaling** te doen, vóór of op den 15den September aanstaande bij een der Ondergeteekenden.

F. THYSSENS Jz.
Leyden, A. BOS.
26 *Augustus* 1847. *Executeuren-Testamentair.*

Room- en Koffijhuis *DE VINK*.

De Ondergeteekende heeft de eer het geëerde Publiek te berigten, dat op Zondag den 29sten Augustus aanstaande zal gegeven worden

Groot Harmonie-Concert,

door het Gezelschap ***Sempre Harmonia***, bestaande uit 24 Leden, onder Directie van den Heer D. GOUDSWAARD, van *Rotterdam*.

Entrée voor een HEER *f* 0.50. Voor een HEER met een of meer DAMES *f* 1.—.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 25 AUGUSTUS.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld. .	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$56\frac{1}{8}$	$56\frac{3}{16}$	$56\frac{1}{8}$
Dito dito	» 3	»	$68\frac{13}{16}$	$68\frac{15}{16}$	$68\frac{13}{16}$
Dito dito	» 4	»	$88\frac{1}{4}$	$88\frac{3}{8}$	$88\frac{3}{8}$
O. I. Leening	» 4	»			
Amortisatie Syndicaat.	» $3\frac{1}{2}$	»	$86\frac{1}{8}$		
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	$169\frac{5}{8}$	$169\frac{3}{4}$	
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	»	»	$101\frac{1}{4}$		
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito, bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	16	$16\frac{1}{8}$	16
Dito bij dito, onbep. stukken. .	» 5	»	$15\frac{1}{8}$	$15\frac{5}{8}$	$15\frac{1}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$24\frac{1}{8}$	$24\frac{5}{8}$	$24\frac{1}{8}$
Coupons Ardoins.	»	»	$13\frac{3}{8}$	$13\frac{1}{2}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$26\frac{1}{4}$	$26\frac{3}{4}$	$26\frac{1}{4}$
Dito Dito.	» 4	»	$26\frac{13}{16}$	$27\frac{5}{16}$	$26\frac{13}{16}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$105\frac{7}{8}$		
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	105	$105\frac{1}{8}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833 . .	» 5	»			
Dito bij HOPE.	» 4	»	$89\frac{3}{4}$	$89\frac{7}{8}$	$89\frac{7}{8}$
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	$89\frac{3}{8}$		
Certificaten te Hamburg.	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»	$68\frac{7}{8}$		
Certificaten van dito	» 6	»			
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting . . .	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»			
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank .	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»			
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$52\frac{5}{8}$	$52\frac{3}{4}$	
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE, ...	» 5	»			
AMERIKA, ...	» 6	»			
Dito Bankactiën.	»	»	$4\frac{1}{2}$		
MEXICO, ...	» 5	»	$17\frac{1}{8}$	$17\frac{5}{8}$	
VENEZUELA.	» $2\frac{1}{2}$	»			

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{3}{4}$, 4. Prolongatie 4. Wissel-Disconto 4 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.